

MEDISCHE DIAGNOSE

Bipolaire stoornis
Depressie gecombineerde medicatiebehandeling met lithium

VASTSTELLEN PERSOONLIJKE VOEDINGSZORGBEHOEFTE

Klachten, comorbiditeit van een bipolaire stoornis, bijwerkingen, complicaties, laboratoriumgegevens, bloeddruk, medicatie, BMI, gewichtsverloop, voedingspatroon, transpireren, leefstijlfactoren, persoonlijke factoren

BEPAAAL ZORGPROFIEL

- Patiënten die te horen hebben gekregen dat ze gaan starten met lithium en zich willen voorbereiden en informatie zoeken over Lithium. Bij instellen op Lithium verwijzen naar gespecialiseerd diëtist voor uitleg dieetadvies (zorgprofiel 4)
- Patiënten die goed ingesteld zijn op Lithium in zorgprofiel 4 en tijdens controles lithiumspiegel vragen hebben over lithium in relatie met voeding.
- Patiënten die lithium gebruiken en co-morbiditeit ontwikkelen en bij de diëtist terecht komen
- Patiënten die starten met lithium, complicaties ontwikkelen of niet goed ingesteld zijn op Lithium en specifieke dieetbegeleiding nodig hebben om gewichtstoename en lithiumintoxicatie te voorkomen en therapietrouw te bevorderen

Zorgprofiel 1

ZELFMANAGEMENT

- Kenniscentrum bipolaire stoornissen
- Vereniging voor manisch depressieven
- Alles over lithium, 10 hoofdregels voor lithiumgebruik

Zorgprofiel 2

ZORGPROFESSIONALS

Het is van groot belang dat de adviezen van alle disciplines elkaar ondersteunen, versterken en in geen geval tegenspreken.

Tijdens Lithiumcontroles aandacht voor gewichtsverloop*, totale vochtinname**, nachtelijke diurese, zoutinname, transpireren, braken, diarree en dorst***

Gespecialiseerd diëtist (zorgprofiel 4) kan hierin adviseren
* Lithium kan leiden tot hogere inname energierijke dranken bij dorst, verminderde schildklierwerking, toename eetlust en vasthouden vocht. Dit alles kan gewichtstoename tot gevolg hebben.

** Vochtinname > 3 l/d kan duiden op nierfunctiestoornis, verandering osmolariteit
*** verandering van natriumhuishouding kan lithiumspiegel beïnvloeden

Beweegadvies: conform beweegrichtlijnen

Zie voor leefstijladvies: NHG leefstijl zorgmodule

Zorgprofiel 3

DIËTIST

Psychische aandoeningen kunnen grote invloed hebben op het voedingsgedrag. De voorbeelden van interacties tussen psychische aandoeningen en voeding zijn talrijk.

Lithium heeft bijwerkingen die van invloed zijn op het eet- en drinkgedrag : dorst, een droge mond, vaak plassen, misselijkheid, diarree en gewichtstoename.

Om bijwerkingen te voorkomen is het van belang de dieetinterventie voort te zetten.

Dieetbehandeling bij het gebruik van Lithium is ter voorkoming van een Lithiumintoxicatie en kan bijdragen aan een vermindering of voorkomen van de bijwerkingen en complicaties

Aandacht voor:

- Uitgebreide voedingsanamnese en analyse van voedingspatroon, eetgedrag en gewichtsverloop
- Nutritional assessment
- Ter voorkoming van lithiumintoxicatie: handhaven natriuminname bij instellen medicatie
- Specifieke aandacht voor natrium en vocht
- Beweegadvies: conform Nederlandse Norm Gezond Bewegen

Zorgprofiel 4

DIËTIST MET SPECIALISTISCHE EXPERTISE

Intensievere dieetbehandeling op maat bij instellen op Lithium ter voorkoming en behandeling van bijwerkingen* en complicaties** waarbij sprake is van complexe problematiek***

*misselijkheid, diarree, gewichtstoename, verandering van smaak, hyposialie/dorst
** Lithiumntoxicatie, dehydratie, nierinsufficiëntie, hypercalciëmie (cave suppletie vitamine D) en bij ouderen kans op delier bij onvoldoende vocht- en voedselinname, polyurie, polydipsie en renale diabetes insipidus.
***stemmingsstoornis, cognitieve- en concentratiestoornissen, polyfarmacie, sociale problematiek

Brochure Dieetadviezen bij gebruik lithium DPN (Diëtisten Psychiatrie Nederland)

Bronnen

Lithiumprotocol Kenniscentrum Bipolaire Stoornissen Kenbis

DSM 5 criteria bipolaire stoornis

Melissen-Leeuwen JA, Pruissen-Boskalkon JC, Hoorn van R.C. Voedingsadviezen bij lithiummedicatie., Informatorium voor Voeding en Diëtetiek. Houten: Bohn Stafleu van Loghum; augustus 2014

Melissen-Leeuwen JA, Pruissen-Boskalkon JC, Hoorn van R.C. Voeding bij lithiumgebruik; Dieetbehandelingsrichtlijn 2010 Uitgevers, 2017

Brochure Dieetadviezen bij gebruik van lithium; Uitgave Afdeling Diëtetiek Parnassia Groep Den Haag; 2015

Laatste update maart 2019: door de afdeling Diëtetiek Parnassia Groep Den Haag, namens Diëtisten Psychiatrie Nederland (DPN). www.dpdietist.nl